Region Stockholm

17

Yttrande över motion 2019:1 av Tara Twana m fl (S) om ökat behov av klimakterierådgivare

HSN 2019-0763

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Barn-Kvinnor-Unga-Asyl
Pia Pahlstad

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-05-29

HSN 2019-0763

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2019:1 av Tara Twana m fl (S) om ökat behov av klimakterierådgivare

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över en motion om ökat behov av klimakterierådgivare. I motionen föreslår Tara Twana med flera (S) att hälso- och sjukvårdsnämnden ska ges i uppdrag att utreda behovet av fler klimakterierådgivare i Region Stockholm samt att uppdatera det regionala vårdprogrammet för ”Behandling av klimakteriella besvär”.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:1 av Tara Twana med flera (S)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i folkhälsoberedningen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till regionstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I motionen framförs att vården för de som lider av klimakteriella besvär behöver förbättras och att fler borde få möjlighet att träffa en klimakterierådgivare. Den rådande bristen på barnmorskor och

gynekologer lyfts fram som en av orsakerna till att kvinnor som har behov av klimakterierådgivning inte får det idag. I motionen föreslås därför att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utreda behovet av fler klimakterierådgivare. I motionen föreslås också att det regionala vårdprogrammet för behandling av klimakteriella besvär ses över eftersom kunskaperna har ökat inom detta område de senaste åren.

Övervägande

Klimakterierådgivning
Kvinnor kan idag antingen söka sig till en läkare på en gynekologisk mottagning eller husläkarmottagning för sina klimakteriebesvär. De allra flesta vänder sig till någon av regionens 44 gynekologmottagningar. Den vanligaste diagnosen inom vårdval gynekologi under 2018 var just ”Tillstånd i samband med klimakteriet”. Den har använts 20 700 gånger av totalt 362 000 besök, det vill säga i sex procent av samtliga besök. Samma diagnos angavs för 530 besök inom husläkaruppdraget, vilket är en försvinnande liten del i förhållande till de drygt fyra miljoner besök som totalt görs inom uppdraget.

Om det inte handlar om basal klimakterierådgivning krävs en läkares kompetens för att utreda för andra tänkbara diagnoser och förskriva läkemedel. Det pågår därför en satsning för att utbilda allmänläkare så att de kan ta emot fler besök av denna karaktär. Det ordnas särskilda informationsmöten för allmänläkare och specialsakkunnig i gynekologi tar särskilt upp ämnet i kursen för ST-läkare i allmänmedicin som går två gånger per år.

Idag ingår det inte i barnmorskemottagningarnas uppdrag att ge klimakterierådgivning på basal nivå, det vill säga upp till barnmorskans kompetensnivå. Frågan om barnmorskemottagningarnas roll gällande detta har dock lyfts under senare år eftersom barnmorskorna möter en stor del av dessa kvinnor i samband med cellprovtagningen. De konstaterar att det finns ett stort behov av en basal klimakterierådgivning. Förvaltningen håller för närvarande på att revidera förfrågningsunderlaget för barnmorskemottagningarnas verksamhet och kommer därför utreda denna fråga vidare som en del av revideringen.

Vårdprogrammet
Det tidigare regionala vårdprogrammet för ”Behandling av klimakteriella symtom” har i samråd med specialsakkunnig inom gynekologi arkiverats under 2019 utan uppdatering. Det finns två skäl till detta. Det första är att det finns nationella rekommendationer framtagna av experter inom

professionsföreningen SFOG (Svensk förening för obstetrik och gynekologi) som är publicerade i en så kallad ARG-rapport (arbets- och referensgrupp) 2010 och som används nationellt. En uppdatering av rekommendationerna om hormonbehandling i klimakteriet har nyligen genomförts av SFOG:s nationella arbetsgrupp.

Det andra skälet är att detta område ingår i den planerade översynen av kunskapsläget inom ramen för den nya kunskapsorganisationen. De kommande regionala programområdena (RPO) kommer ha ansvar för att genomföra gap-analyser kring var vården brister i kvalitet eller är ojämlik. RPO Kvinnosjukdomar och förlossning kommer då bland annat ha ansvar för kunskapsläget gällande klimakteriebehandlingen i regionen.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser. Förvaltningen kommer dock fortsätta utreda barnmorskemottagningarnas framtida roll vad gäller den basala klimakterierådgivningen. De eventuella ekonomiska konsekvenserna kommer därför lyftas i samband med att beslutet om det reviderade förfrågningsunderlaget tas.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade administrativa konsekvenser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2019-05-29

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2019 -02- 12
Dnr. RS 2019-0281

MOTION 2019-02-12

2019:1

Motion av Tara Twana med flera (S) om ökat behov av klimakterierådgivare

Cirka en miljon svenska kvinnor är i klimakteriet, som är perioden när produktionen av östrogen och progesteron upphör i äggstockarna. Bortfallet av östrogen kan hos en del kvinnor ge besvär i form av vallningar och obehag från underlivet. Dessa kan behandlas med läkemedel som innehåller ämnen som har samma effekt som kroppens egna hormoner.

Idag söker sig allt fler kvinnor till klimakterierådgivare. Sveriges Radio rapporterade den 14:e januari 2019 om att det har märkts en markant ökning av efterfrågan av den formen av rådgivning från kvinnor. Den rådande bristen på gynekologer och barnmorskor innebär att alla de kvinnor med behov av rådgivning inte får det idag. Det finns färre än hundra personer som är utbildade klimakterierådgivare i hela Sverige.

I Region Stockholm finns klimakterierådgivning på ett antal barnmorskemottagningar och gynekologiska mottagningar, men de flesta av dessa ligger i den centrala innerstaden. Vårdvalssystemet har lett till att privata vårdgivare i högre grad har väljer att etablera sig i områden med hög medelinkomst än med låg. Följden av detta blir att det råder en underetablering av mottagningar i mer socioekonomiskt svaga områden. Det är allvarligt eftersom kvinnor i dessa områden riskerar att inte få tillgång till den vård som de behöver och har rätt till. Vården blir allt mer ojämlik, vilket inte borde accepteras i vårt samhälle.

Vi socialdemokrater anser att vården för de som lider av klimakteriella besvär behöver förbättras. I Sverige kallas alla kvinnor mellan 23 och 49 till gynekologisk cellprovskontroll, eller screening test som det också kallas, vart tredje år, men mötet där är kort. Fler borde få möjlighet att träffa en klimakterierådgivare för att få hjälp och stöd i den perioden i livet. Vi vill att Region Stockholm utreder om det behövs fler klimakterierådgivare i regionen. Vi vill även att man ser över det regionala vårdprogrammet eftersom kunskaperna på det här området har ökat dramatiskt under de senaste åren och organisationen av kvinnosjukvård har ändrats på ett avgörande sätt. Det behövs uppdatering både vad gäller rekommenderad hormonbehandling och alternativ behandling. Det är viktigt att säkerställa att kvinnor med klimakteriebesvär

inte underbehandlas utan får rätt behandling och slipper lida i onödan. Det gäller alla kvinnor, oavsett var i regionen de bor.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna fullmäktige besluta:

att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda behovet av fler klimakterierådgivare i Region Stockholm

att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att uppdatera det regionala vårdprogrammet för ”Behandling av klimakteriella besvär”.

Stockholm den 12 februari 2019

Tara Twana (S)

Catarina Carbell (S)

Bawer Kevir (S)

Mervi Mäkinen Andersson (S)

Julia Ekedahl-Lotoft (S)

Maria Kjellsdotter Rydinger (S)

Galina Monsalves Leal (S)